

PROF. DR HAB. JAN MAŁKOWSKI
(1935-2020)

20 października 2020 roku zmarł w Warszawie prof. dr hab. Jan Małkowski, pracownik Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego.

Prof. Jan Małkowski urodził się we wsi Boruty k/Różana 16 marca 1935 roku. W 1959 roku uzyskał tytuł magistra na Wydziale Rolnym SGPiS. Po ukończeniu studiów rozpoczął pracę w Komisji Planowania przy Radzie Ministrów, a następnie (od grudnia 1965 roku) w Instytucie Ekonomiki Rolnej. W Instytucie (obecnie IERiGŻ-PIB) Profesor pracował pięćdziesiąt lat (do 2015 r.). Od początku pracy badawczej jego zainteresowania zawodowe koncentrowały się wokół ekonomiki rolnictwa – rynków rolno-żywnościowych, a w szczególności rynku mięsa.

Stopień doktora nauk ekonomicznych został nadany Profesorowi w 1970 roku na Wydziale Ekonomiki Produkcji SGPiS, a doktora habilitowanego na tym samej uczelni w 1976 roku. W roku akademickim 1976/77 był stypendystą Fundacji Fulbrighta w Iowa State University. Nominację profesorską otrzymał w 1990 roku.

Oryginalność pracy badawczej Prof. Jana Małkowskiego w okresie gospodarki nakazowo rozdzielczej polegała głównie na tym, że wbrew powszechnie panującej opinii o braku cykliczności w rozwoju produkcji żywca wieprzowego, dowodził jej istnienia. Uważał, że tym, co odróżnia „cykl świński” w gospodarce

socjalistycznej od jego działania w gospodarkach kapitalistycznych, jest nieregularność związana ze stosowaniem okresowo stałych cen. Różny był bowiem czas trwania zarówno faz wzrostu, jak i spadku produkcji trzody. Za jedną z ważniejszych swoich prac z tego okresu Profesor uważał opracowanie dotyczące rozwoju produkcji trzody w latach 1970-1971. Powstało ono w 1969 roku i zawierało prognozę dużego spadku skupu trzody chlewnej w 1970 roku. W grudniu 1969 roku opracowanie to zostało przesłane Premierowi J. Cyrankiewiczowi przez Dyrektora Instytutu – Prof. dr. hab. T. Rychlika w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa M. Jagielskim. Nieuwzględnienie przez ówczesny Rząd tego ostrzeżenia skutkowało późniejszymi wypadkami grudniowymi w 1970 roku.

W 1991 roku z inicjatywy Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencji Rynku Rolnego Instytut rozpoczął współpracę z Economic Research Service USDA (Ministerstwo Rolnictwa Stanów Zjednoczonych) w zakresie opracowywania raportów rynkowych typu *outlook* analizujących sytuację na podstawowych rynkach rolnych. W Instytucie utworzono Zakład Badań Rynkowych, na czele którego stanął prof. dr. hab. Jan Małkowski, prowadzący jako jeden z nielicznych polskich naukowców badania rynkowe, w tym na newralgicznym rynku wieprzowiny i wołowiny. Doświadczenie i wiedza Profesora z zakresu analiz rynkowych, a zwłaszcza znajomość teoretycznych podstaw „cyklu świńskiego”, okazały się bezcenne dla budowy zespołu analityków rynkowych i przygotowania raportów rynkowych na wysokim poziomie. Pierwsze trzy raporty dotyczące rynków: zbóż, mleka oraz mięsa (obejmującego rynek wieprzowiny, wołowiny i baraniny) zostały przygotowane przez pracowników Zakładu Badań Rynkowych IERiGŻ we współpracy z ekspertami amerykańskimi i opublikowane w 1991 roku. W roku następnym analizami objęto następne rynki ważne dla polskiego rolnictwa, a więc rynki: środków produkcji i usług dla rolnictwa, drobiu i jaj, rzepaku i roślin oleistych, ziemniaka, cukru, owoców i warzyw.

W uznaniu znaczenia badań rynkowych dla rolnictwa i gospodarki żywnościowej pracownicy Zakładu Badań Rynkowych kierowanego przez Prof. Jana Małkowskiego wraz ze współpracownikami ze Stanów Zjednoczonych zostali uhonorowani w 1993 roku zespołową nagrodą I stopnia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej za stworzenie podstaw i uruchomienie systematycznych analiz głównych rynków rolnych oraz wdrożenie ich wyników do systemu informacji ekonomicznej i rynkowej. Była to piąta zespołowa nagroda, którą otrzymał Prof. Jan Małkowski. Oprócz nagród zespołowych Profesor był także laureatem indywidualnej nagrody I stopnia Ministra Rolnictwa w 1975 roku. Prof. dr. hab. Jan Małkowski kierował Zakładem Badań Rynkowych do maja 2009 r. Do 31 lipca 2007 roku był również członkiem Senatu Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Stalowej Woli.

Prof. Jan Małkowski był autorem licznych publikacji naukowych, w tym kilku książek indywidualnych i współautorem kilkudziesięciu. Opublikował kilkaset artykułów naukowych. Był autorem wielu ekspertyz wykonywanych na rzecz Ministerstwa Rolnictwa, agend rządowych, a także FAO, OECD i innych. Współpracował z organizacjami i związkami branżowymi z obszaru rolnictwa i gospodarki żywnościowej. W latach 1991-2012 był członkiem Zespołu do spraw Prognozowa-

nia Cen Rolnych przy Prezesie Agencji Rynku Rolnego oraz członkiem Zespołu Doradców Prezesa ARR, a także członkiem Zespołu Konsultantów Prezydenta RP do spraw Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W 1996 roku Prof. Jan Małkowski został Honorowym Agrobiznesmenem, nominowanym przez Kapitułę pod patronatem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Prezesa Agencji Rynku Rolnego i Redakcji Rolnej I Programu PR. Był pracownikiem naukowym, ale w swojej działalności dużo czasu poświęcał także praktyce gospodarczej i upowszechnianiu wiedzy. Udzielał licznych wywiadów i konsultacji pracownikom różnych ambasad oraz wydziałów ekonomiczno-rolniczych z Polski, krajów Unii Europejskiej i Stanów Zjednoczonych. Był niekwestionowanym ekspertem rynku mięsa czerwonego w kraju i za granicą.

Odszedł ceniony naukowiec, a także człowiek serdeczny i życzliwy. W naszej pamięci pozostanie jako wspaniały kolega, wychowawca młodych, chętnie służący dobrą radą.

Zaakceptowano do druku – Accepted for print: 15.03.2021.

